

Interpellation om pedagogisk omsorg

Enligt skollagen är varje kommun skyldig att erbjuda pedagogisk omsorg som alternativ till förskola för de föräldrar som önskar detta. Pedagogisk omsorg kan innebära familjedaghem, flerfamiljssystem eller andra former av barnomsorg utifrån föräldrarnas önskemål och behov.

Familjedaghem finns både i fristående och kommunal regi i Uppsala. Så här beskrivs den kommunala verksamheten på uppsala.se :

”Familjedaghemmen har små grupper med barn i olika åldrar, i lugn hemmiljö. Det är en trygghet för föräldrar och barn att träffa samma person både morgon och kväll. Vi besöker vår närmiljö och är ofta i naturen.”

I Uppsala visar undersökningar att elever som gått i pedagogisk omsorg innan skolan har bättre resultat i både svenska och matematik än elever från förskola. Det visar att pedagogisk omsorg också är ett gott pedagogiskt alternativ. Läroplanen för förskolan är inte styrande för familjedaghem men vägledande, och många verksamheter följer denna.

Tyvärr har Uppsala kommun väsentligt försämrat förutsättningarna för pedagogisk omsorg. I vissa fall utan att informera verksamheterna. När det gäller allmän förskola fick föräldrar / vårdnadshavare besked om att det skulle upphöra för pedagogisk omsorg utan att dagbarnvårdarna själva informerats om förändringen. Allmän förskola 15 timmar / vecka har tidigare bedrivits inom ramen för familjedaghemmen som en självklarhet. Om man nu önskar allmän förskola så kan det i många fall innebära att man tvingas flytta barnet helt till en förskola, eftersom det är krångligt med delade placeringar.

Dessutom har kommunen infört en avgift att starta ett nytt familjedaghem på 23.000 kronor. Och detta enbart för handläggningen, man kan inte vara säker på att få tillstånd att bedriva verksamheten. I flera fall har en huvudman flera familjedaghem, och från att tidigare ha låtit dessa godkända verksamheter sköta kontrollen av nya enheter själva måste nu huvudmannens samtliga handlingar lämnas in varje gång för varje uppstart av varje enskilt familjedaghem. Då gäller det verksamheter med ofta 4-6 barn, vilket är betydligt mindre än en förskoleavdelning som aldrig behöver söka tillstånd utan ingår som en självklar del i den större förskoleenheten. Det innebär alltså en tydlig diskriminering att de små enheterna inom pedagogisk omsorg får stora avgifter och byråkratisk hantering vid uppstart, medan anställning av förskollärare och nya avdelningar på förskolor, som är mycket större verksamheter inte föranleder någon tillståndsprocess eller kostnad.

Jag vill därför fråga Utbildningsnämndens ordförande Eva Christiernin (S):

- Varför har Uppsala kommun väsentligt försämrat villkoren för pedagogisk omsorg?
- När barn från familjedaghem har bättre skolresultat, och när föräldrar önskar denna barnomsorgsform bör då inte kommunen ge likvärdiga förutsättningar att bedriva verksamhet som övrig barnomsorg?
- Varför informerar kommunen inte fristående huvudmän om väsentliga förändringar i förutsättningarna innan dessa införs?

Jonas Segersam (KD)

Uppsala 2024-06-11

Interpellationssvar om pedagogisk omsorg

Enligt skollagen ska kommunen sträva efter att i stället för förskola erbjuda ett barn pedagogisk omsorg om barnets vårdnadshavare önskar det. Kommunen ska ta skälig hänsyn till vårdnadshavarnas önskemål om verksamhetsform. I Uppsala kommun finns pedagogisk omsorg både hos den kommunala huvudmannen och fristående huvudmän.

Den pedagogiska omsorgen är ett komplement till förskolorna och det finns ingen avsikt att försämra villkoren för pedagogisk omsorg. Förskolor och pedagogisk omsorg är dock olika verksamhetsformer med olika regelverk även om de har samma målgrupp.

Allmän förskola

Enligt 8 kap. 4 § skollagen kan allmän förskola endast ges på en förskola. Detta har blivit tydligt för kommunen att i samband med den nya lagstiftningen avseende fler barn i förskolan, där det tydliggörs att även barn i pedagogisk omsorg ska erbjudas allmän förskola på en förskola.

Utbildningsförvaltningen informerade berörda vårdnadshavare om en kommande förändring som skulle innebära att man inte längre kan ha en placering i allmän förskola hos pedagogisk omsorg. Det finns generellt goda informationskanaler mellan kommunen och de fristående huvudmännen, men i det här fallet fick tyvärr inte de berörda huvudmännen motsvarande information. Efter synpunkter från både vårdnadshavare och huvudmän för pedagogisk omsorg blev det tydligt att informationen gått ut för snabbt. Ett arbete pågår nu för att ta fram ett tydligt underlag som kan användas för att under hösten 2024 få till stånd en tydlig och bra kommunikation med både vårdnadshavare och huvudmän.

Avgift för prövning

Den prövning som ska göras av de huvudmän som ska bedriva förskola eller pedagogisk omsorg har blivit mer omfattande. Den 1 januari 2019 infördes krav på ägar- och ledningsprövning för fristående huvudmän och från och med januari 2023 gäller ytterligare skärpta krav i skollagen som gäller ägar- och ledningsprövning vid tillstånd och tillsyn av enskilda huvudmän. Kraven gäller även pedagogisk omsorg i enskild regi.

Enligt de skärpta kraven måste enskilda huvudmän få ett godkännande från kommunen för att bedriva pedagogisk omsorg. Dessutom måste samtliga personer över 15 år som är folkbokförda på adressen där verksamheten ska bedrivas visa upp

ett utdrag ur belastningsregistret. Den prövning som ska göras innefattar att se till att de personer som ska bedriva verksamheten har nödvändiga kunskaper och insikter och är lämpliga att bedriva verksamheten.

Skräpningarna innebär också tydligare kvalitetskrav. Den pedagogiska omsorgen ska stimulera barns utveckling och lärande och förbereda barnen för fortsatt lärande och utbildning inom skolväsendet. Huvudmannen måste ge särskilt stöd till barn som behöver sådant stöd i sin utveckling samt ge personalen möjlighet till kompetensutveckling.

I enlighet med skollagen får en enskild godkännas som huvudman för pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola, om huvudmannen uppfyller uppräknade kriterier. I bestämmelsen anges att ett godkännande ska avse verksamhet på ett visst verksamhetsställe som bedöms lämpligt. Pedagogisk omsorg som bedrivs i enskildas hem innebär skilda verksamhetsställen, även om de olika enheterna/familjedaghemmen har samma huvudman. Därför krävs en prövning och ett godkännande för varje enhet/familjedaghem.

Eva Christiernin (S)

Utbildningsnämndens ordförande